

Turkimusojan yhteistyöryhmän kokous ammatti-instituutti lisakissa

6.9.2022

Kooste tilaisuuden aikana esitetyistä kysymyksistä, vastauksista ja kommenteista. Kysymyksiin vastasi paikan päällä projektipäällikkö Emmi Lehkonen (Pirkanmaan ELY-keskus). Muistiinpanot kirjasi projektisuunnittelija Miia Mäkilouko (PIRELY) ja Emmi Lehkonen.

Osallistujat

Paikan päällä lisakissa oli 5 henkilöä. Teams-yhteyden päässä ei ollut osallistujia.

Ohjelma ja yhteenveto keskusteluista

16.45-17.05 Kahvitarjoilu

- Vapaamuotoista keskustelua KVVY:n järjestämistä talkoista Turkimusojan alajuoksulla

17.05-17.20 Tilaisuuden avaus ja virittäytyminen

17.20-17.50 Ajankohtaista jokihelmisimpukkahankkeessa

- Emmi Lehkosen esitelmä hankkeen ajankohtaisista asioista ja tuloksista
- Kysymyksiä esitelmän aikana/jälkeen:
  - Kysymys: Mitä uutta valuma-alueiden metsäsuunnitelmat tuovat? Voisiko metsäsuunnitelmien teon yhteydessä mainostaa METSOa ja muita vapaaehtoisen suojelun keinoja.
    - Vastaus: Suunnitelmissa painotetaan vesiensuojelunäkökulmaa ja suojavaoehyöhykeitä pääuoman ja sivu-uomien varrella. Hyvä idea suojelukeinojen mainostaminen
  - Kysymys: Saadaanko tunnukset järjestelmään, mistä pääsee seuraamaan jatkuvatoimisten mittausten dataa reaaliaikaisesti?
    - Vastaus: Data tarkoitettu julkiseksi ja tulossa nettisivuille. Paras tapa julkaista data on vielä harkinnassa
  - Kommentti: Lohipurontien päässä olisi hyvä paikka mitta-asemalle, siellä käy ihmisiä
  - Kommentti: Redox-mittauksia on tehty Turkimusojassa aikaisemmin vuosina 2018 ja 2019
  - Kommentti: Rakennekalkitusta olisi hyvä markkinoida erityisesti Ration alueen pelto-alueille
  - Kommentti: Valuma-aluekarttaa tulisi päivittää Telkkojärven osalta (vedet Kyröslahden Osaranlahteen).
  - Kommentti: viime viikolla jäteauto olisi kääntynyt Turkimusojan lähetyvillä, palokunta oli käynyt paikalla

17.50-18.00 Tietoisku kunnostusmenetelmistä: lastentarhat

- Emmi Lehkosen esitelmä uudesta raakun elinympäristön kunnostusmenetelmästä, jossa uomaan rakennetaan raakun poikasille sopivia elinympäristölaikkuja
  - Kysymys: Onko Kolmen helmen joet -hankkeessa toteutettu pohjaeläintutkimus tarkoitus uusia?
    - Hankkeessa tätä ei ole suoraan suunniteltu tehtävän mutta toive on viety eteenpäin ELY-keskuksen Vesiyksikölle.
  - Keskustelua tiehankkeista: Keskusteltiin jo päättyneestä eritasoliittymä-tiehankkeesta (ELY-keskuksen liikenne ja infrastruktuuri -vastuualue) sekä vielä käynnissä olevasta Hämeenkyrönväylän tiehankkeesta (Väylävirasto) mm. vesienkäsittelyrakenteiden riittävydestä, hienojakoisesta maalajista, sameuspiikeistä Turkimusojassa. Kaikilta paikalla olleilta paikallisilta tuli huomioita, että ennen tiehankkeita Turkimusojan vesi ei olisi ollut niin

sameaa kuin se nyt on rankkasateiden jälkeen. Paikallisten mukaan mm. aikaisemmin vesienkäsittelyrakenteina käytettyjen laskeutuskonttien seuraaminen oli ala-arvoista ja niistä pääsi kiintoainetta puroon. Havaintoja myös laskeutusaltaiden täyttymisestä kiintoaineella.

- Keskusteltiin Järvenkylänjärven säännöstelypadosta. Patoa ei muuteta hankkeessa vaan kyseessä on vesilain mukainen asia, joka etenee valvonnallisesti. Veden määrä ja erityisesti veden vähyys on kriittistä taimenen ja raakun kannalta. Hankkeessa on kuitenkin mahdollista tehdä putki/pohjapatoja Turkimusojan valuma-alueelle, jolla pystytään tasaamaan virtaamia ja pidättämään kiintoainetta.
- Keskusteltiin Tippavaaran alueen hulevesistä. Tätä asiaa ei edistetä hankkeessa, vaan vastuu on lähtökohtaisesti Hämeenkyrön kunnalla.
- Keskusteltiin Turkimusojan osittaisista ja totaalisista vaellusesteistä. Mm. Vaiviantien tierumpu muodostaa osittaisen nousuesteen, myös tästä alajuoksulle on luontainen osittainen nousueste. Alajuoksulta uomaan tehdyt rakennelmat on virtavesi-inventoinnin (jossa tunnistettu nousuesteiksi) jälkeen poistettu uomasta.
- Keskusteltiin Järvenkylänjärven ja Vaiviantien välisestä uomaosuudesta, johon uomakunnostussuunnitelmissa on hahmoteltu suojavyöhykkeitä ja luusuaan myös kutosoraikkoja. Tuli ehdotus tämän uomaosuuden imuruoppaamisesta mutta hankkeessa keskitytään pienimuotoisempiin toimiin, kuten puusuisteisiin. Kommentoitiin kuitenkin, että toimia pitää uskaltaa tehdä ennen kuin on liian myöhäistä.
- Keskusteltiin Kadonneen helmen metsästys -hankkeesta, jossa kartoitettiin raakkujen esiintymistä mm. Pappilanjoesta (josta ei löydetty jokihelmisimpukkaa). Hankkeessa kartoitettiin myös muut potentiaaliset raakkupurot, mutta jokihelmisimpukoita ei löydetty.
- Keskusteltiin Turkimusojan varrella olevista suojelualueista (yksityiset suojelualueet YSA-alueet), jotka ovat pysyvästi suojeltuja. Tuotiin esille, että yksikin kuusi voi tuoda merkittävää varjostusta raakulle.

18.00-18.50 Pienryhmätyöskentely ja purku

- ei tehty

18.50-19.00 Seuraavat tapaamiset

- Tapaamiset vielä tämän vuoden puolella
- Kommentti: Toiveena matalan kynnyksen yhteydenottokanava. Toiveena myös maastoretki. Olisi myös hyvä haastatella raakkujokien varrella asuvia ihmisiä.

19.00-19.30 Vapaata keskustelua

- Kysymys: Miten kunta saataisiin aktiivisesti edistämään hulevesien hallintaa Tippavaaran alueella ja tulevilla rakennushankkeissa?
  - Vastaus: Tarkempi hulevesiselvitys alueella on tarpeen tehdä, mutta hankkeessa ei tätä suoraan teetetä. Vuodelta 2014 on olemassa Paula Hautamäen selvitys: Hulevesien hallinta ja käsittelyvaihtoehdot Turkimusojan alueella.
- Kommentti: Käytetäänhän hankerahoja aktiivisiin kunnostustoimiin? Vastauksena, että hankkeessa on varattu runsaasti rahaa hanketoimiin ja Pirkanmaan alueella hanketoimet kilpailutetaan ja mm. urakoitsijat tulevat ne valvotusti tekemään. Talkoilla voidaan täydentää hanketoimia mutta ne eivät ole ensisijainen toteutuskeino.